

"לדורות"

סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל שאלון לרישום קורות ניצול/ת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית

וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

אנו מודים לך מראש על הנכונות לשיתוף הפעולה

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: כרמי	שם פרטי: רחל
----------------	--------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

יש לרשום שמות ומקומות באותיות בדפוס (גם בלועזית) במקומות המסומנים

שם משפחה לפני המלחמה או בתקופתה: דניאל	בלועזית Daniel	שם נעורים: דניאל
שם פרטי לפני המלחמה או בתקופתה: רחל שלי	בלועזית Rachel - Sheli	מין: נקבה תאריך לידה: 30/7/1937
מקום לידה (ישוב, מחוז): סופיה	בלועזית Sofia	ארץ לידה: בולגריה
שם פרטי של האב: חיים	שם פרטי ושם נעורים של האם: סולצ'ה לזר בת שבתאי	
שם פרטי של האישה/הבעל (אם היה/תה נשוי/נשואה לפני המלחמה):	שם נעורים של האישה:	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: סופיה	בלועזית Sofia	ארץ המגורים: בולגריה
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה:	מקצוע לפני המלחמה:	חבר בארגון או בתנועה:
מקומות מגורים בתקופת המלחמה (ישוב, מחוז, ארץ): קיוסטנדיל, בולגריה		
האם היית בגטאות? אילו ומתי?		
האם היית במחנות? אילו ומתי?		
מקום השחרור: בולגריה	תאריך השחרור: 9.9.1944	
האם שהית במחנה עקורים? שם המחנה?	לאן עברת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)? סופיה	
מקומות/מחנות בדרך לארץ: בולגריה דרך יגוסלביה. נמל בצרה - לכיוון בשורץ.	שנת עליה: 1948	שם האנייה (אם עלה בדרך הים): 'פן קרץ'

אנא ספרי/י על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: משפחה, סביבה, ילדות ולימודים, עבודה, חברות בארגון): נא לכתוב בגוף ראשון

נולדתי ב 30.7.1937 בעיר הבירה סופיה אשר בבולגריה. אמי סולצ'ה שבת לזר ילידת 3.2.1911 ואבי חיים יצחק דניאל יליד 10.12.1905 נישאו בשנת 1935 בעיר הבירה סופיה ושם הקימו את ביתם. מיד עם חתונתם התוודעו זה לזו שבהזדמנות הראשונה שתהיה להם יעזבו את בולגריה ויעלו לארץ ישראל. אך החיים התגלגלו באופן אחר. בארץ שלט השלטון המנדטורי ולהורי לא היתה שום ברירה אלא לחכות להזדמנות אשר תובילם לארץ ישראל. בשנת 1937 אני נולדתי, כביתם הבכורה של הורי. אמי היתה עקרת בית ואילו אבי יצר דברי ספורט והתמחה בתכנון אוהלים (בריזנט). היו אלו אוהלים גדולים מחולקים לחדרים עם חלונות ודלתות, הכל מבד בריזנט.

באותה תקופה החלו התכנונים לגבי הפתרון הסופי לגבי יהדות אירופה. זכורים לי הרבה דברים כאילו היה זה אתמול, אך ברצוני לציין שעוד בהיותי בת 9.5 חודשים גויס אבי למחנות עבודה ומאחר והיה מומחה בתכנון אוהלי מפקדות הוא גויס לתכנון ולתפור מבריזנט מפקדות שדה כנראה לגרמנים. הימים היו טרום מלחמת העולם השנייה ואני גדלתי ללא אבא עוד מינקות.

נא ספרי/י על קורותיך בזמן המלחמה

(ציוני דרך: מעצר וגירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים ביונדראט/תנועות נוער/מחתרת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה, האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע באופן משמעותי להצלתך; בריחה/הגירה בכפייה, פינוי/אוווקאציה למרכז ברית המועצות):

עם פרוץ מלחמת העולם השנייה, דובר הרבה על גירוש יהדות סופיה לערי שדה. הדבר היה ידוע עוד בשנת 1942. הגירוש בפועל מומש בחודש מאי 1943. הייתי ילדה קטנה אך הבנתי וחייתי בתוך המצוקה שהיתה סביבי. אני זוכרת את היום בו הדוור מסר לאמי את ההודעה על הגירוש מסופיה. גורשנו לעיירה לא רחוקה מהגבול הסרבי. הרכבת בה נסענו היתה ללא דלתות והחלונות היו שבורים כתוצאה מהמלחמה. היו שדיברו כי הרכבת בה נסענו תחצה את הגבול לכיוון סרביה ומשם למחנות.

זכורה לי היטב הנסיעה ברכבת. היו שם הרבה אנשים וחלקם גם ישב על הרצפה. כשהגענו לאזור קיוסטנדיל אמי לקחה אותי מתחת לבית השחי ונצמדה לדלת הרכבת. הרכבת האטה את נסיעתה ולא הבנו למה. מסתבר שארבעה כמרים שלובי זרועות פסעו על פסי הרכבת ונהג הקטר נאלץ לעצור את הרכבת. למעשה, אלה האנשים שבכותם ניצלו נוסעי הרכבת. אמי קפצה מהרכבת כשאני מתחת לזרועה והתחילה ללכת לעבר העיירה. שם מצאנו חדרון קטן והיה מקום למיטה אחת, בה ישנתי עם אמא ועוד נשאר מעבר צר ליד המיטה. החדרון היה ברחוב פאוטליה מספר 2 בקיוסטנדיל. הבית היה צמוד קרקע ובו חלון אחד אשר היה צמוד למטה. מעבר לחלון שגבל עם הסמטה במרחק של כ 6-7 מטר היתה תחנת מכבי אש, אשר המבנה שימש בזמן המלחמה כמפקדה של הגרמנים. הם היו יוצאים ממול וליד החלון של החדרון היו מסתדרים בשלוש שלשות ומתחילים לרקוע ברגליים עם המגפיים והברזלים שהקיפו את אזור הקרסול. ממקום זה היו יוצאים ברחובות העיר על מנת לתפוס יהודים, להכות בהם באלות, ולא פעם נשמעו צעקות ובכי מר ממכות שהנחיתו ליהודים. את רקיעות הברזלים של המגפיים אני עדיין שומעת כאילו זה קורה עכשיו. תריסים לא היו בחדרון הקטן ואמא שמה מעין סדין שלא יראו אותנו דרך החלון. הוא היה ממש נמוך. לצאת החוצה היה אסור. היה עוצר רוב שעות היום פרט לשעות שעליהם הכריזו שהיה מותר לצאת ולהצטייד במזון. היתה מאפיה אחת ברחוב הראשי שהיא היתה מיועדת רק ליהודים. הלחם היה בהקצבה. וכשהיינו חותכים את הלחם בפנים היו אבנים, שערות וזבל. כולם הסתובבו בפחד מתמיד, ובכלל לא היה כסף לקנות מזון. כשאבא היה שנים במחנות עבודה והרויח פרוורים ודאג להעביר לנו את הכסף בכל מני דרכים, דרך איכרים או מכרים שהיה אמון בהם. באותה תקופה התמלאתי בפצעי מוגלה, כל זה היה בגלל התנאים בהם חיינו ובגלל מחסור חמור במזון. עלי לציין שעד היום יש בידי תמונות ומכתבים שהצהיבו, ההתכתבויות בין אבא לאמא מתקופת המלחמה והם כיום עדות וציוני דרך מילדותי. במשך תקופת המלחמה הצליח אבא להגיע אלינו מספר פעמים בודדות וזאת לאחר שצעד עשרות קילומטרים ברגל. אני זוכרת את אחת הפעמים שהוא הגיע אלינו ונעליו קרועות לחלוטין. רגליו נפוחות ופצועות. ואמא הכינה גיגית עם מים בכדי לנסות ולהוריד את הנפיחות של הרגליים.

אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(ציוני דרך: השחרור וחזרה הביתה, חיים אחרי המלחמה, בריחה, העפלה/ עליה):

בספטמבר 1944 נגמרה המלחמה בבולגריה אך התלאות טרם תמו. יחד עם איחוד המשפחה חזרנו לעיר הבירה ושם נוכחנו לראות שהבית בו גרנו נהרס על ידי ההפצצות והיה עלינו לחפש מקום מגורים אחר. תוך כדי כך חזרו המחשבות של הורי על עליה לארץ ישראל. אבא שב להיות פעיל בפועלי ציון אשר בסופיה, הוא גם היה מכין את הרשימות של שמות הצעירים בעיקר לעליה בלתי לגלית לארץ ישראל. רב הפעילות היתה באישון לילה ובגלל פעילותו הציונית הוא נתפס באחד הלילות בדרכו הביתה והוכנס לכלא הבולגרי כפעיל ציון. בחופשה הראשונה שהורשה לצאת מהכלא למספר שעות התמזל המזל, הכניס את המשפחה לרשימת העולים

לארץ ממש ביום המחרת וכך עלינו לארץ ב-8.12.1948. הדרך היתה קשה כי יצאנו מבולגריה לכיוון יוגוסלביה ושם בנמל קטן בעיירה בשם בצרה ציפתה לנו אניה בשם 'פן קרץ' שהיתה אניה של בהמות והותקנו בה דרגשים ללינה עבורנו. היינו כ 4700 איש באניה זו. אך אף אחד לא התלונן וכל אחד ציפה בכליון עיניים להגיע לארץ, להגיע לחוף מבטחים. וכאן התחלנו את חיינו במחנה אוהלים אשר רק מספר ימים לפני כן נעזב על ידי הצבא הבריטי. בלי פרוטה בכיס, בלי שום עזרה משום גורם, בלי סל קניות, בלי משכנתא ובלי הנחות למיניהן התחלנו את חיינו. כאן ירדנו מהאניה, בנמל חיפה מאושרים שהגענו למולדת.